

Onderzoek: 200 jaar Grondwet

Publicatiedatum: 27-3-2014

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek deden 30.156 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek vond plaats van 21 t/m 27 maart 2014.

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2012.

Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Eva van Mossevelde: eva.van.mossevelde@eenvandaag.nl / 035-6715809.

Samenvatting

MEERDERHEID KENT ARTIKEL 1 GRONDWET NIET

Artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het gelijkheidsbeginsel en discriminatieverbod, is bij een meerderheid van de mensen niet bekend. Als je aan mensen vraagt of zij weten wat er in dit artikel staat, geeft 48 procent aan dat te weten. Maar als zij vervolgens een lijstje krijgen voorgelegd met zes mogelijkheden (allen Grondwetsartikelen), blijkt een kwart (23%) toch voorbij te gaan aan het eerste artikel. Ruim een derde van alle mensen (37%) zegt te weten wat artikel 1 inhoudt en geeft ook daadwerkelijk het goede antwoord. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 30.000 leden van het EenVandaag Opiniepanel.

Zaterdag bestaat de Grondwet precies 200 jaar. In dat kader daagde het National Comité 200 jaar Koninkrijk mensen uit om een nieuw artikel voor de Grondwet te schrijven. EenVandaag legde drie voorstellen voor nieuwe artikelen voor aan het Opiniepanel. Voor twee van de voorstellen is een meerderheid te vinden, namelijk voor het opnemen van rechten voor dieren (56%) en het beschermen van klokkenluiders (84%). Voor het invoeren van een burger-eed, waarin zij beloven de Grondwet te zullen respecteren en de plichten van het Nederlanderschap trouw te zullen vervullen, is geen meerderheid (30%).

Andere resultaten van het onderzoek:

- Vier op de tien (40%) vinden dat majesteitsschennis opgeheven moet worden; de meerderheid (53%) vindt van niet.
- Ruim een derde (38%) vindt dat de Eerste Kamer afgeschaft moet worden; 50 procent vindt van niet.
- Een derde (31%) vindt vrijheid van meningsuiting zo belangrijk dat mensen zelfs discriminerende opmerkingen mogen maken; 63 procent vindt van niet.
- Ruim een kwart (28%) vindt dat de doodstraf weer ingevoerd zou moeten worden; tweederde (66%) vindt van niet.

Onderzoeksuitslag

Weet u wat er in artikel 1 van de Grondwet staat?

Ja	48%
Nee	52%

Wat staat er volgens u in artikel 1 van de Grondwet?

Recht op persoonlijke levenssfeer (privacyrecht)	2%
Recht op gelijke behandeling (discriminatieverbod)	48%
Recht om te stemmen (kiesrecht)	4%
Recht om actie te voeren (protestrecht)	0%
Recht op vrijheid van godsdienst	4%
Recht op vrijheid van meningsuiting	22%
Weet ik niet	18%

Godslastering is het kwaad spreken van een god of het bespotten van religieuze tradities zoals een heilig boek. Recentelijk is het verbod op godslastering uit het Wetboek van Strafrecht geschrapt.

Vindt u het een goede of een slechte zaak dat godslastering niet langer bij wet verboden is?

Goede zaak	54%
Slechte zaak	32%
Weet niet / geen mening	14%

Bij het afschaffen van het verbod op godslastering is het kabinet verzocht om te kijken of een ander wetsartikel zo kan worden aangepast, dat burgers toch worden beschermd tegen ernstige belediging van hun geloof.

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Burgers moeten beschermd worden tegen ernstige belediging van hun geloof.'

Eens	57%
Oneens	35%
Weet niet / geen mening	8%

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Vrijheid van meningsuiting is zo belangrijk dat mensen zelfs discriminerende opmerkingen mogen maken.'

Eens	31%
Oneens	63%
Weet niet / geen mening	6%

In 1870 is de doodstraf in Nederland afgeschaft. Vlak na de Tweede Wereldoorlog werd de doodstraf wel weer gebruikt tegen oorlogsmisdadigers. Sinds 1983 is de doodstraf definitief afgeschaft.

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'De doodstraf zou weer ingevoerd moeten worden.'

Eens	28%
Oneens	66%
Weet niet / geen mening	6%

Sommige partijen hebben zich eerder uitgesproken voor het verlagen van de stemgerechtigde leeftijd van 18 naar 16 jaar.

Voorstanders denken dat een stemrechtverlaging jongeren meer betreft bij de politiek. Tegenstanders vinden dat 16-jarigen te weinig kennis en ervaring hebben om hun stem uit te brengen.

Wat vindt u van het plan om jongeren vanaf 16 jaar te laten stemmen bij verkiezingen?

Goed plan	19%
Slecht plan	73%
Weet niet / geen mening	8%

In de Grondwet is opgenomen dat Nederland een monarchie is met een koning(in) als staatshoofd. Sommige mensen vinden dat Nederland een republiek moet worden met een president als staatshoofd.

Moet Nederland een monarchie blijven of een republiek worden?

Monarchie blijven	72%
Republiek worden	20%
Weet niet / geen mening	8%

Koningin Beatrix had en koning Willem-Alexander heeft naast een ceremoniële ook een politieke functie.

Vindt u dat de koning(in) van Nederland ook politieke invloed moet hebben, of moet deze zich beperken tot ceremoniële functies?

De koning(in) moet ook politieke invloed hebben	43%
De koning(in) moet zich beperken tot ceremoniële functies	50%
Weet niet / geen mening	7%

Majesteitsschennis, het opzettelijk beledigen van de koning(in), is verboden in Nederland.

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Het verbod op majesteitsschennis moet opgeheven worden.'

Eens	39%
Oneens	53%
Weet niet / geen mening	7%

De belangrijkste taak van de Eerste Kamer is wetsvoorstellen goedkeuren of verwerpen. De leden worden indirect gekozen: eerst kiezen burgers leden van de Provinciale Staten. Zij kiezen daarna de Eerste Kamerleden.

Sommige partijen vinden de Eerste Kamer ondemocratisch, omdat de leden niet rechtstreeks gekozen worden. Ook is er discussie over hoeveel politieke invloed de Eerste Kamer heeft. Er gaan daarom stemmen op om de Eerste Kamer af te schaffen en de taken over te hevelen naar een ander orgaan.

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'De Eerste Kamer moet afgeschaft worden.'

Eens	38%
Oneens	50%
Weet niet / geen mening	12%

Voorstellen nieuwe Grondwetsartikelen

Het Nationaal Comité 200 jaar Koninkrijk daagde via een wedstrijd mensen uit om een nieuw artikel voor de Grondwet te schrijven. We leggen u nu drie voorstellen voor.

Eerste voorstel: Grondrecht voor Dieren

De afgelopen jaren is er steeds meer wetgeving gekomen om dieren te beschermen. De rechten van dieren zijn echter niet opgenomen in de Grondwet.

Wat vindt u van het plan om rechten voor dieren op te nemen in de Grondwet?

Goed plan	56%
Slecht plan	34%
Weet niet / geen mening	10%

Tweede voorstel: Bescherming van klokkenluiders

Klokkenluiders zijn mensen die een misstand publiek maken om het maatschappelijk belang te dienen. Een klokkenluider maakte bijvoorbeeld bekend dat de bouwsector op grote schaal fraudeerde. Een andere klokkenluider stelde aan de orde dat kinderen in zijn ziekenhuis een grotere kans hadden om te sterven na een hartoperatie.

Dat klokkenluiders informatie naar buiten brengen wordt hen meestal niet in dank afgenomen door hun werkgever. Zo schendt de klokkenluider soms een geheimhoudingsafspraken. Een nieuw Grondwetsartikel zou hen moeten beschermen tegen strafzaken.

Wat vindt u van het plan om een artikel ter bescherming van klokkenluiders op te nemen in de Grondwet?

Goed plan	84%
Slecht plan	9%
Weet niet / geen mening	7%

Derde voorstel: Burger-eed

Nu hoeven alleen 'nieuwe Nederlanders' een eed af te leggen waarin zij beloven de Grondwet te zullen respecteren en de plichten van het Nederlanderschap trouw te zullen vervullen. Het idee is dat als iedereen zo'n eed aflegt dit ongelijkheid tegengaat.

Wat vindt u van het plan om een burger-eed voor iedereen in te voeren?

Goed plan	30%
Slecht plan	52%
Weet niet / geen mening	18%